

Siseministri määruse „Viisaotsuse ja viibimisaja otsuse vaidlustamise kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu on välja töötatud seoses välismaalaste seaduse, halduskohtumenetluse seadustiku ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõuga¹ (edaspidi *viisaotsuse vaidlustamise eelnõu*), mis on Riigikogu menetluses ja mille eesmärk on tagada välismaalasele õigus kaevata viisaotsus või viibimisaja otsus pärast vaidemenetlust halduskohtusse. Viisaotsuse vaidlustamise eelnõuga viiakse Eesti õigus kooskõlla Euroopa Liidu õiguse ja Eesti põhiseadusega ning tagatakse välismaalaste ühtne kohtlemine ja õiguskorra süsteemsus. Selleks kehtestatakse välismaalaste seaduses (edaspidi *VMS*) viisaotsuse ja viibimisaja otsuse vaidlustamiseks üheastmeline vaidemenetlus, millele järgneb kolmeastmeline halduskohtumenetlus.

Eelnõuga viiakse siseministri määrus kooskõlla seadusega. Olulisemad muudatused:

- tehakse terminiühtlustus, millega võetakse sõna „avaldus“ asemel kasutusele sõna „vaie“;
- kehtestatakse vaide esitamise uus vorm;
- täpsustatakse vaide esitamise ja täitmise nõudeid, sätestades mh et edaspidi ei saa vaiet esitada vene keeles;
- kaotatakse nõue esitada vaide juurde vaide põhjust tõendavad dokumendid;
- kehtestatakse vaide läbivaatamise tähtaeg.

Arvestades muudatuste mahtu, on otstarbekas kehtestada uus viisaotsuste ja viibimisaja otsuste vaidlustamise kord. Eelnevast tulenevalt tunnistatakse kehtetuks siseministri 4. detsembri 2015. aasta määrus nr 64 „Viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamise keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamise kord ning otsuse vaidlustamise avalduse vorm“.

Määrus kehtestatakse välismaalaste seaduse § 101 lõike 1 punkti 9 alusel.

1.2. Ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi nõunik Killu Paal (killu.paal@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusnõunik Doris Järv (doris.jarv@siseministeerium.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on välja töötatud viisaotsuse vaidlustamise eelnõu rakendamiseks.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

¹ Eelnõude infosüsteemi toimiku nr [18-0805](#).

Eelnõu koosneb üheksast paragrahvist. Eelnõu lisana kehtestatakse viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse (edaspidi *viisaotsus ja viibimisaja otsus*) vaidlustamiseks vaide vorm. Kõik eelnimetatud otsused on edaspidi hõlmatud lühendiga viisaotsus ja viibimisaja otsus, mistõttu puudub vajadus neid eraldi nimetada. Sellest tulenevalt on muudetud ka määruse pealkirja ja tehtud vastavad muudatused läbivalt määruse tekstis.

Samuti on määruhes terminiühtlustuse eesmärgil asendatud läbivalt sõna „avaldus“ sõnaga „vaie“. Muudatus on seotud viisaotsuse vaidlustamise eelnõu muudatusega, millega vastavad sõnastuslikud muudatused VMS-is tehti.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Kuna peale määruse pealkirja lühendamist see enam määruse sisu piisavalt ei ava, on hea õigusloome ja normitehnika eeskirja kohaselt vajalik määruhes käsitletavat õigusinstituudid või reguleeritav valdkond sätestada. Paragrahvi 1 kohaselt reguleerib kõnesolev kord viisaotsuse ja viibimisaja otsuse vaidlustamise korda vaide esitamise nõuded, vaites esitavate andmete ja vaitdele lisatavate dokumentide loetelu, vaide vormi ning vaide läbivaatamise tähtaega. Reguleerimisala sätte lisamisega seoses muutub ka määruse struktuur.

Lisaks täpsustati viisaotsuse vaidlustamise eelnõuga määruse kehtestamise aluseks oleva volitusnormi sõnastust (VMS § 101 lg 1 p 9). Võrreldes kehtiva volitusnormiga lisati volitusnormi, et määru reguleerib ka vaidlustamise korda, vaide esitamise nõudeid ja tähtaega. Vaidlustamise korra ja vaide esitamise nõuete puhul on tegemist tehnilise muudatusega, kuna ka kehtiv määru reguleerib eelnimetatud punkte, kuid need ei olnud kehtiva volitusnormi sõnastuses eraldi välja toodud. Võrreldes kehtiva määruse reguleerimisalaga kehtestatakse edaspidi määruhes ka vaide läbivaatamise tähtaeg. Kehtivas õiguses on viisaotsuse ja viibimisaja otsuse vaide läbivaatamise tähtaeg sätestatud VMS-is. VMS üldpõhimõtte kohaselt kehtestatakse aga menetluste läbiviimise tähtajad määruhes (VMS § 33 lõige 1). Eelnevast tulenevalt sätestatakse ka viisaotsuse ja viibimisaja otsuse vaide läbivaatamise tähtaeg määruhes.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse viisaotsuse ja viibimisaja otsuse vaide esitamise nõudeid ja selle menetlusse võtmist. Võrreldes kehtiva korraga sisulisi muudatusi ei tehta.

Lõike 1 kohaselt tuleb viisaotsuse ja viibimisaja otsuse vaidlustamiseks esitada vaide läbivaatajale vormikohane vaie, mis on kehtestatud määruhes lisana. Vaidealluvus on sätestatud viisaotsuse vaidlustamise eelnõuga. Sama sätte on sisuliselt olemas kehtiva määruse §-s 1.

Lõikega 2 sätestatakse, et vaie võetakse menetlusse selle esitamise päeval. Posti teel või elektrooniliselt esitatud vaie võetakse menetlusse hiljemalt selle saabumise päevale järgneval tööpäeval. Kehtivas määruhes ei ole täpsustatud vaide menetlusse võtmise tähtaega, mistõttu puudub õigusselgus haldusmenetluse algustähtaja osas. Muudatus tehakse, et nii taotlejale kui ka haldusorganile oleks üheselt mõistetav, mis päevast alates võetakse vaie menetlusse ja hakkab kulgema menetlusaeg.

Eelnõu § 3 sätestab nõuded vaide täitmisele. Lõigetes 2 ja 3 sisulisi muudatusi ei tehta.

Lõike 1 kohaselt tuleb vaie täita loetavalt ja üheselt mõistetavalt eesti või inglise keeles. Võrreldes kehtiva määruhes, ei ole muudatuste järgselt võimalik enam esitada vaiet vene

keeles. Muudatus on seotud VMS-i § 29 lõike 4 muutmisega², millega jäeti välja võimalus esitada taotlus ja sellele lisatud tõendid vene keeles. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla kehtiva seadusega.

Lõike 2 järgi ei tohi vaides olla parandusi ja see peab olema täidetud tumedas kirjas. Sama säte on sisuliselt olemas kehtiva määruse § 2 lõikes 1.

Lõige 3 sätestab, et isiku nimi peab vaides olema kirjutatud vastavalt reisidokumendis esitatud ladinatähelisele nimekujule. Sama säte on sisuliselt olemas kehtiva määruse § 2 lõikes 3.

Eelnõu §-s 4 reguleeritakse vaide esitamist. Võrreldes kehtiva korraga sisulisi muudatusi ei tehta.

Lõike 1 kohaselt esitatakse vaie vaide läbivaataja asukohas, posti teel või elektrooniliselt. Muudatusega viiakse määruse sõnastus kooskõlla seadusega, kuna viisaotsuse vaidlustamise eelnõu kohaselt peab välismaalane esitama vaide kirjalikult kas vaide läbivaataja asukohas, posti teel või elektrooniliselt. Kehtiva VMS ja määruse järgi peab vaide esitama isiklikult, posti teel või elektrooniliselt. Muudatus on sõnastuslik täpsustus, sest vaide läbivaataja asukoht tähendabki sisuliselt seda, et vaie esitatakse isiklikult.

Lõike 2 kohaselt võib vaidlustaja volitada vaide esitamisega seotud toiminguid tegema esindajat. Tegemist ei ole sisulise muudatusega, kuna kehtiva VMS § 23 lõike 1 kohaselt võib isik sooritada VMS-ist tulenevaid menetlustoiminguid esindaja kaudu. Õigusselguse eesmärgil täpsustatakse vastava õiguse olemasolu ka määrukses. Sellisel juhul on vaide esitamisega seonduv oluline teave välismaalase jaoks koondatud ühte õigusakti.

Lõigetes 3 ja 4 on sätestatud vaide allkirjastamise nõudeid. Lõike 3 kohaselt peab vaide allkirjastama vaidlustaja. Kui vaie esitatakse esindaja kaudu, peab selle allkirjastama vaidlustaja esindaja. Lõike 4 kohaselt, kui vaie esitatakse elektrooniliselt, tuleb see allkirjastada Eestis tunnustatud digiallkirjaga. Tulenevalt lõikes 3 sätestatust, peab vaide elektroonilise esitamise korral digiallkirjastama vaidlustaja, kui vaide esitab vaidlustaja esindaja, peab vaide digiallkirjastama vaidlustaja esindaja. Sama säte on sisuliselt olemas kehtiva määruse § 2¹ lõikes 2.

Lõike 5 kohaselt, kui vaidlustaja kasutab vaide esitamiseks esindajat, saab ta volituse anda vaide vormil selleks spetsiaalsete andmeväljade täitmise ja allkirjastamise kaudu. Sama säte on sisuliselt olemas kehtiva määruse § 2¹ lõikes 2.

Lõike 6 kohaselt kinnitatakse vaide allkirjastamisega, et vaides ei ole esitatud valeandmeid, et vaidele lisatud koopia vastab originaaldokumendile, et see ei sisalda valeandmeid ning see ei ole võltsitud. Tegemist ei ole sisulise muudatusega. Kehtiva määruse lisana kehtestatud vormil on märges, et avalduse allkirjastamisega kinnitatakse esitatud andmete õigsust ja dokumentide ehtsust. Õigusselguse eesmärgil sätestatakse vastav allkirjaga kinnituse andmine määruse tekstis.

Lõike 7 kohaselt kinnitatakse vaide allkirjastamisega, et vaidlustaja ei ole esitanud Eesti Vabariigi või teise Schengeni konventsiooni liikmesriigi välisesindusele või Politsei- ja Piirivalveametile uut viisa või viibimisaja pikendamise taotlust ning et ollakse teadlik, et kui

² VMS-i muudatus jõustus 27.04.2025.

vaidlustaja esitab uue viisa- või viibimisaja pikendamise taotlus, jäetakse see läbi vaatamata kuni vaide kohta lõpliku otsuse tegemiseni. Tegemist ei ole sisulise muudatusega. Kehtiva määruse lisana kehtestatud vormil on märges, et avalduse allkirjastamisega kinnitatakse, et vaidlustaja ei ole esitanud uut samaliigilise viisa taotlust ning et vaidlustaja on teadlik, et kui ta esitab avalduse menetlemise ajal uue samaliigilise viisataotluse, jäetakse see läbi vaatamata. Õigusselguse eesmärgil sätestatakse määruse tekstis, et vaide allkirjastamisega vastav kinnitus antakse. Samuti ei ole kinnitus enam seotud üksnes samaliigilise viisataotlusega, vaid vaidlustaja peab kinnitama, et ei ole esitanud viisa- või viibimisaja taotlust ning kui ta seda teeb vaide läbivaatamise ajal, jäetakse see taotlus läbi vaatamata kuni vaide kohta lõpliku otsuse tegemiseni. Muudatus on seotud viisaotsuse vaidlustamise eelnõu muudatusega, mis sätestab, et kui välismaalane esitab pärast vaide esitamist viisataotluse või viibimisaja pikendamise taotluse, jäetakse see taotlus läbi vaatamata kuni vaide kohta lõpliku otsuse tegemiseni.

Eelnõu §-s 5 reguleeritakse riigilõivu tasumisega seonduvat. Sama säte on sisuliselt olemas kehtiva määruse §-is 3¹. Võrreldes kehtiva korraga ei jäeta valet läbi vaatamata, kui riigilõiv ei ole tasutud vaide esitamise tähtajaks. Tulenevalt viisaotsuse vaidlustamise eelnõust jäetakse vaide läbi vaatamata, kui riigilõiv ei ole tasutud puuduste kõrvaldamise tähtajaks.

Lõike 1 kohaselt võib tasuda riigilõivu kohapeal või esitada vaide juurde riigilõivu tasumist tõendava dokumendi. Viisavaide eelnõu muudatuse kohaselt on vaide läbivaatamise riigilõivu 160 eurot. Riigilõiv peab olema tasutud Rahandusministeeriumi Eesti arvelduskontole vaide esitamise hetkeks. Kui riigilõiv ei ole vaide esitamise hetkeks tasutud, annab vaide läbivaataja välismaalasele viisaotsuse vaidlustamise eelnõuga kehtestatava § 100³ lõike 3 kohaselt tähtaja puuduste kõrvaldamiseks ning selgitab, et kui riigilõivu määratud tähtajaks ei tasuta, jäetakse vaide läbi vaatamata.

Lõike 2 kohaselt võib riigilõivu tasumist tõendava dokumendi asemel esitada ka andmed riigilõivu tasumise kohta. Sätestatud andmed on sellised, mis võimaldavad haldusorganil kontrollida, et riigilõiv vaide läbivaatamise eest on tasutud.

Eelnõu § 6 sätestab vaidlustamisel esitatavad dokumendid. Lisadokumendid vaide ja riigilõivu tasumise juurde tuleb esitada üksnes juhul, kui vaidlustaja esitab vaide posti teel või elektrooniliselt või kui vaidlustaja kasutab vaide esitamiseks esindajat.

Lõike 1 kohaselt, kui vaide esitatakse esindaja kaudu, posti teel või elektrooniliselt, tuleb vaidele lisada koopia vaidlustaja reisidokumendi isikuandmete lehest. VMS § 24 kohaselt on haldusorgan menetlustoimingute sooritamisel kohustatud isiku tuvastama või kontrollima isiku isikusamastust. VMS § 25 lõike 2 kohaselt tuvastatakse isik ja tema isikusamasust kontrollitakse isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 sätestatud dokumendi alusel või välisriigi reisidokumendi alusel. Seega, kui vaidlustaja esitab vaide haldusorgani asukohas, peab ta esitama oma isikut tõendava dokumendi kohapeal ning haldusorgan saab seeläbi tema isiku tuvastada ja isikusamasust kontrollida. Kui aga vaidlustaja esitab vaide posti teel või elektrooniliselt, tuleb tal esitada oma reisidokumendi koopia, et haldusorgan saaks tema isikut tuvastada. Samuti tuleb esitada vaidlustaja reisidokumendi koopia, kui vaide esitatakse volitatud või seadusliku esindaja kaudu. Tegemist ei ole sisulise muudatusega. Sama säte on sisuliselt olemas kehtiva määruse § 4 lõikes 3.

Lõike 2 kohaselt, kui vaide esitatakse vaidlustaja kaudu posti teel või elektrooniliselt, tuleb vaidele lisada ka vaidlustaja esindaja isikut tõendava dokumendi koopia. Nii nagu ka vaidlustaja puhul, peab haldusorgan kontrollima vaidlustaja esindaja isikut. Kui vaidlustaja

esindaja esitab vaide haldusorgani juures kohapeal, siis tuleb tal esitada haldusorganile isikut tõendav dokument, et tema isiku tuvastada ja isikusamasust kontrollida. Kui aga vaide esitatakse posti teel või elektrooniliselt, on isiku tuvastamiseks vaja isikut tõendava dokumendi koopiat. Praktikas kasutatakse vaide esitamisel tihti volitatud esindajat, kes elab Eestis. Seega, kui volitatud esindajale on väljastatud Eesti ID-kaart, võib volitatud esindaja reisidokumendi asemel esitada ka oma Eesti ID-kaardi koopia.

Lõike 3 kohaselt, kui vaide esitab vaidlustaja esindaja ning vaidlustaja ei ole kinnitanud volituse andmist vaide vormil asjakohaste väljaade täitmise ja allkirjastamisega, siis tuleb vaidele lisada volitust tõendav dokument. Tegemist ei ole sisulise muudatusega. Sama säte on sisuliselt olemas kehtiva määruse § 4 lõikes 1¹. Praktikas on tihti olukordi, kus vaidlustaja on andnud volituse eraldiseisva dokumendina ning seetõttu ei ole vaide vormil vastavaid andmevälju täiendavalt täidetud ja allkirjastatud. Ebamõistlik on sellistes olukordades nõuda, et vaidlustaja tingimata täidaks ka vaide vormil olevad andmeväljad volituse andmise kohta, kui haldusorganile on esitatud tõendid esindusõiguse kohta.

Lõike 4 kohaselt võib vaiet läbivaatav haldusorgan nõuda volitust tõendava originaaldokumendi esitamist. Vaide või esitada lisaks vaide läbivaataja asukohale ja posti teel esitamisele ka elektrooniliselt. Kui vaide on digiallkirjastanud vaidlustaja volitatud esindaja, siis reeglina on vaide vorm, mille volituse andmeväljad on vaidlustaja allkirjastanud, digitaalselt skanneritud. Samuti, kui volitust tõendav dokument on esitatud eraldiseisva dokumendina, on vaide elektroonilise esitamise korral vaide läbivaatajal üksnes esindusõigus tõendava dokumendi koopia. Praktikas aktsepteeritakse sellistes olukordades ka skaneeritud volitust, kuid vajadusel küsitakse volitust tõendava dokumendi originaali. Muudatusega viiakse õiguskord kooskõlla praktikaga ning jäetakse paindlikkus aktsepteerida ka esindusõigust tõendava dokumendi koopiat.

Võrreldes kehtiva korraga ei pea esitama lisadokumente, mis tõendavad otsuse vaidlustamise põhjust. Seda seetõttu, et vaide läbivaatamisel lähtub vaide läbivaataja otsuse tegemisel haldusorganile teada olnud asjaoludest ja dokumentidest. Uute dokumentide või asjaolude ilmnmisel on võimalik vaidlustajal esitada uus viistaotlus. Nagu ka Tallinna Ringkonnakohus oma 01.09.2022 otsuses 3-21-1903 märkis, siis ei lisata avaldusele dokumente, mis muudavad algse viisataotluse sisu ja faktilisi asjaolusid või tõendavad asjaolusid, mis on tekkinud pärast keelduvat otsust, ega dokumente, mille vaidlustaja oli kohustatud esitama algse viisataotlusega, kuid mida ta sellele ei lisanud. Seega, kuivõrd vaide läbivaataja lähtub viisaotsuse ja viibimisaja otsuse läbivaatamisel otsuse tegemisel olemas olnud dokumentidest ja asjaoludest, ei ole täiendavate dokumentide ja vaidlustamise põhjust tõendavate dokumentide esitamine vajalik.

Eelnõu § 7 sätestab vaites esitatavad andmed. Lõikes 1 ja 2 nimetatud andmete osas võrreldes kehtiva määrusega muudatusi ei ole. Sisuliselt on sama andmed loetletud kehtiva määruse §-is 5.

Lõike 1 kohaselt tuleb vaites esitada vaidlustaja isikuandmed ja kontaktandmed, vaidlustatava viisaotsuse ja viibimisaja otsuse andmed, vaide läbivaataja nimi, vaide esitamise põhjused ja vaide esitamise kuupäev ning allkiri.

Lõike 2 kohaselt, juhul kui vaidlustaja kasutab vaide esitamisel esindajat, tuleb esitada ka esindaja isikuandmed ja kontaktandmed.

Võrreldes kehtiva korraga ei pea enam vaides lisama märget selle kohta, kas otsust vaidlustatakse esimest või teist korda. Seda põhjusel, viisaotsuse vaidlustamise eelnõuga kehtestatakse kaheastmelise vaidemenetluse asemel üheastmeline vaidemenetlus.

Eelnõu § 8 sätestab vaide esitamise tähtaja.

Lõike 1 kohaselt vaadatakse vaie läbi ja selle kohta tehakse otsus 30 päeva jooksul vaide esitamise päevast arvates. Kehtiva VMS § 100⁶ lõike 3 kohaselt vaadatakse vaie läbi 15 päeva jooksul alates avalduse esitamise päevast alates. Muudatuste järgselt vaadatakse vaie läbi 30 päeva jooksul. Praktikas pikendavad vaide läbivaatajad ka praegu VMS-is ettenähtud tähtaega, kuna 15-päevane tähtaeg ei ole tihti piisav, et kaasata vaide läbivaatamisse kooskõlastaja ning vaadata viisaotsus või viibimisaja otsus ja selle asjaolud põhjalikult läbi. Jätkuvalt lähtub vaide läbivaataja HMS-i § 5 lõike 2 üldpõhimõttest, et haldusmenetlus viiakse läbi võimalikult kiirelt.

Lõike 2 kohaselt võib vaide läbivaataja vaide läbivaatamise tähtaega vajadusel pikendada. Tegemist ei ole sisulise muudatusega. Kehtiva VMS § 34 lõike 1 kohaselt võib haldusorgan menetlustähtaega pikendada, kui menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamine või tõendite kogumine ei ole võimalik sätestatud menetlustähtaja jooksul. Õiguselguse eesmärgil täpsustatakse seda ka määruses.

Lõike 3 kohaselt ei tohi läbivaatamise tähtaja igakordsel pikendamisel vaide läbivaataja määratav uus tähtaeg ületada esialgset menetlustähtaega. Samuti tuleb tähtaja pikendamise teade edastada vaide esitajale. Tegemist ei ole sisulise muudatusega. Kehtiva VMS § 34 lõike 2 kohaselt ei tohi menetlustähtaja igakordsel pikendamisel haldusorgani määratav uus menetlustähtaeg ületada esialgset menetlustähtaega. Õiguselguse eesmärgil täpsustatakse seda ka määruses.

Lõikes 4 on sätestatud tähtaeg, mille jooksul kooskõlastav asutus või Siseministeerium peab vaide läbivaatajale esitama mittekooskõlastuse põhjendused või muudetud kooskõlastuse juhul, kui vaide raames on kooskõlastust muudetud. Muudatus on seotud viisaotsuse vaidlustamise eelnõuga loodava § 100⁴ lõigete 4 ja 5, mille kohaselt kaasab vaide läbivaataja vaide läbivaatamisse kooskõlastava asutuse, kui kooskõlastav asutus ei kooskõlastanud viisa andmist, ning Siseministeeriumi, kui viisa andmist ei kooskõlastatud VMS § 65 lõike 2 punkti 6 alusel või viisaeeskirja artikli 32 lõike 1 punkti a alapunkti vi alusel riigi julgeoleku tagamisega seondult.

Kehtivas VMS-is ei ole sätestatud tähtaega, mille jooksul peab kooskõlastav asutus otsuse esmase vaidlustamise raames esitama vaide läbivaatajale seisukoha kooskõlastuse andmisest keeldumise kohta. Küll on sätestatud tähtaeg kooskõlastuse kohta seisukoha andmiseks otsuse teistkordsel läbivaatamisel - VMS § 100¹⁴ lõike 6 kohaselt peab Siseministeerium otsuse teistkordsel vaidlustamisel esitama Välisministeeriumile seisukoha kooskõlastuse kohta seitsme päeva jooksul. Viisaotsuse vaidlustamise eelnõuga vaide teine aste kaotatakse. Selleks, et kõikidele vaide osapooltele oleks selge, millise tähtaja jooksul peab kooskõlastuse kohta vaide läbivaatajale seisukoha esitama, sätestatakse määruses vastav tähtaeg. Samuti pikendatakse kooskõlastuse kohta seisukoha esitamise tähtaega. Edaspidi tuleb kooskõlastuse kohta vaide läbivaatajale esitada seisukoht 15 päeva jooksul. Seda seetõttu, et praktikas ei ole seitsme päevane tähtaeg olnud piisav, et vaide asjaolud põhjalikult välja selgitada, vajalikud osapooled kaasata ning kaalutletud vaideotsus teha.

Eelnõu §-ga 9 tunnistatakse kehtetuks siseministri 4. detsembri 2005. aasta määrus nr 64 „Viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamise kord ning otsuse vaidlustamise avalduse vorm“.

Määruse lisaga kehtestatakse uus viisaotsuse ja viibimisaja otsuse vaidlustamise vorm.

Võrreldes kehtiva määruse lisaga kehtestatud vormiga ei ole vormil enam märget selle kohta, kas otsust vaidlustatakse esimest või teist korda. Seda põhjusel, et viisaotsuse vaidlustamise eelnõuga teine vaideaste kaotatakse. Samuti ei ole vormil enam andmevälja otsuse vaidlustamise põhjust tõendavate dokumentide kohta, kuna määruse muudatuste järgselt vastavaid dokumente enam ei pea esitama. Muudatused on seotud eelnõu §-ide 6 ja 7 muudatusega.

Samuti on uuel vormil tehtud sõnastuslikud parandused seonduvalt teminiühtlustusega, mille raames sõna „avaldus“ asendatakse sõnaga „vaie“.

Täpsustatud on ka kinnitusi, mida vaidlustaja vaide allkirjastamisega annab. Kinnituste täpsustus on seotud eelnõu § 4 lõigetes 6 ja 7 tehtud muudatustega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas viisaeeskirja, Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega kaasnevad mõjud on hinnatud viisaotsuse vaidlustamise eelnõu seletuskirjas.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine toob kaasa:

- 1) tööjõukulud ning
- 2) koolitus- ja teavituskulud.

Välisministeeriumis, Siseministeeriumis, Politsei- ja Piirivalveametis ja Kaitsepolitseiametis vaadatakse vaideid läbi ja kontrollitakse viisa andmise kooskõlastamata jätmist olemasoleva eelarve piires. Kui vaiete läbivaatamise ja kontrollimisega seotud töömaht kasvab oluliselt, esitatakse kulude katmiseks lisataotlus riigi eelarvestrateegia protsessis.

Määruse rakendamiseks on vaja ka koolitada vaide läbivaatajate ja vaide läbivaatamise kaasatud asutuste teenistujaid. Seda tehakse olemasoleva eelarve piires. Infotehnoloogilisi arendustöid teha ei ole vaja.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, kuna:

- Eesti suhtes on algatatud rikkumismenetlus ja Euroopa Komisjon on esitanud Euroopa Liidu Kohtule Eesti vastu hagiavalduse, mistõttu on vaja eelnõu, nii nagu ka viisaotsuste vaidlustamise eelnõu jõustada esimesel võimalusel;
- viisaotsuste vaidlustamise eelnõu, mis on Riigikogus menetlemisel, jõustub üldises korras, mistõttu on vaja määrus viia kooskõlla VMS muudatustega;
- haldusorganid vaatavad ka praegu vaideid läbi ega vaja muudatuste rakendamiseks üleminekuaega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Välisministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Politsei- ja Piirivalveametile ning Kaitsepolitseiametile.